

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatás
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Két egyetem egyszerre.

Zichy János gróf kultuszminiszter ma a pozsonyi monstre deputáció előtt nevezetes nyilatkozatot tett, amelyből megtudja az ország, hogy nemcsak Debrecen kap egyetemet, hanem Pozsony is, még pedig egyszerre. A napokban a parlament elé kerül a törvényjavaslat, mely a két egyetemnek egyszerre leendő felállításáról gondoskodik.

Nem titkoljuk, hogy mi Szegedet vagy Kassát inkább tartottuk jogosultnak, vagy alkalmasnak arra, hogy egyetemi város legyen. Szeged, az ország legnagyobb vidéki városa, tiszta szinmagyar város az Alföld központja. Kassát kedvező fekvésén kívül a történelmi jog támogatója, valamint az a körülmény, hogy két főiskolája van.

De most tulajdonképpen nem ebből a szempontból akarunk e kérdéshez szólni, hanem ez a körülmény kelt bennünk aggodalmat, van-e szükség egyszerre két egyetemre?

Itt a hangsúly azon van, hogy egyszerre. Mert hogy Magyarországon ezeken kívül is kell még legalább három egyetemet állítani, — az előttünk kétségtelen. De tanácsos-e egyszerre állítani ezeket?

Magyarországon a lateiner pályák máris zsufolyva vannak. Protekció nélkül még joggyakornok sem lehet az ember. Mi lesz, ha két új egyetem egyszerre zudítja ki az életbe neveltjeit? Nem kell-e félni a szellemi proletáriátus veszedelmétől? Igaz, hogy jogakadémia eddig is volt mindkét helyen, a filozófiai szakra kevesen mennek, orvos pedig még mindig kevés van Magyarországon. Vagy talán nem is lesznek ezek egyelőre teljes egyetemek?

Másik kérdés, ami itt felmerül: lesz-e elég tudósunk a két új egyetem katedráira? Pályázó lesz bőven azt előre tudjuk, de tudós, tanárnak való tudós lesz-e bőven? Attól tartunk, hogy a féltudósok, sőt a mi tudósok is egyetemi katedrára kerülnek, ami nem fog válni a magyar kultúra dicsőségére.

No de tegyük félre aggodalmainkat: a kultuszminiszter két új egyetemet jelentett be, örüljünk rajta, a magyar kultúra ünnepe ez!

A pozsonyi egyetem küldöttsége a Házban.

A Magyar Curir jelenti: *Bartal Aurél* pozsonyi főispán és *Brolly Tivadar* pozsonyi polgármester vezetésével kétszáz tagu küldöttség

jelent meg ma délben a képviselőházban *Zichy János* gróf kultuszminiszternél.

A küldöttségben tíz vármegye és három dunántúli törvényhatósági város is képviselve voltak.

A miniszter a küldöttséget az országház kupolatermében fogadta. *Bartal Aurél* néhány bevezető szava után *Brolly Tivadar* polgármester hosszabb beszédben kérte a minisztert arra, hogy a harmadik egyetemet Pozsonyban állítsa fel.

Zichy János gróf kultuszminiszter, a következőképp válaszolt:

Mélyen tisztelt Uraim! A deputációnak nem csak nagy száma, hanem a megjelent uraknak rendkívül előkelő kiállítású óriási nagy súlyt kölcsönöz annak a kérésnek, amelyet most elémm tárnak és előttem kifejtnek a polgármester ur szíves volt. Ha van valaki, aki meg van győződve arról, hogy Pozsonynak kulturális miliője és nagy tradíció alkalmas arra, hogy ott egy tudományegyetem felállíttassék, úgy én vagyok az. (Élénk éljenzés.) Midőn a multkor szívesem volt személyesen megjelenni Pozsonyban és ott megismerkedni az összes körülményekkel és viszonyokkal, ez a meggyőződés bennem csak megerősödött. (Éljenzés.) Ezt a felfogásomat, ezt a nézetemet a kormány valamennyi tagja osztja én velem. Így tehát Pozsony volt az, mely alkalmasnak látszott arra,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vasárnapról-vasárnapra.

„Nem időszerű.“

Nem időszerű... a frázisba fulladó jel-
 szavak hosszú lisztjában huzódik meg ez a két
 szerény szó is. Manapság tulságosan is gyakran
 lehet hallani. Különösen olyankor, amikor *tenni*
 kellene valami, azonban nincs mersz hozzá-
 és nincs energia. Ez, méltóztatnak tudni olyan
 — hogy is mondjam, magasabb taktikai fogás-
 vagy inkább kifogás. A legtöbbször bölcs és
 igen igen mérsékelt taktika kedveli különös-
 erősen ezt a két szót.

Hogyne, hisz maga az elv, mint elv mindig
 szép, nagyszerű, óriási, elragadó, de a kivétel, a
 tett, az más. Mikor a beszédek, a ragyogó
 szónoklatokat, az eszméket, melyekért egyes
 buzgó, agilis, fáradhatatlan, lelkes, igazi férfiak
 a zászlóvivők nehéz szerepét vállalták, cselek-
 vésre kellene felváltani, amikor már nemcsak
 annak kell fáradni, aki a szavakban a lelket

adja a hallgatóságnak, akit tapsoltak, éljenztek,
 hanem azoknak is, akik lelkesednek, akkor
 sokszor ezt kell tapasztalunk, hogy ezek csak
 — szalmalángolnak.

Igen, lelkesedni könnyű, a tettekkel azon-
 ban még — várhatunk.

Nem időszerű... nekem ma úgy tetszik,
 hogy ez a két szó nagyon közel áll *dicső Pató*
 Pál uram mondásához: »hej ráérünk arra még.«
 Sőt talán éppen ez a jelentése, csak szövegben,
 finomabban, diplomatikusabban van kifejezve.

Azt hiszem, méltóztatnak érteni, hogy kik-
 ről, jobban mondva miről van szó. Nem szíves-
 sen ismerjük el, nem szívesen valljuk be, de a
 hibákat be kell ismernünk, hogy orvosolni
 lehessen, még ha ellenfeleinknek örömet is
 szerzünk vele; tehát rólunk, azokról, akik a mi
 hibeinknek vallják magukat.

Ki kell mondanunk nyíltan, hogy ez a két
 szó ma gyávaságot jelent, kibujást az önzetien
 tettek sulya alól.

Pedig a tettek katholicizmusa már elérke-
 zett régen. Vaonak ugyan még olyan naiv
 jóniszeműek, akik ezt nem tudják észrevenni.

Olyanok ezek, mint azok az öregek, akik se-
 hogysem tudnak beletörödni abba, hogy az ő
 világuk már lejárt, akiknek rosszul esik észre-
 venni, hogy körülöttük már minden megválto-
 zott, sehogysem tudnak beletörödni az idők
 járásába, elhaladásába, és azt hiszik, hogy
 minden a régi, pedig csak ők maradtak a ré-
 giek. És ezek is azt mondják, hogy »nem idős-
 zzerű.«

Sokat, nagyon sokat lehetne még erről
 beszélni. Valahogy fel kellene már ébreszteni
 ezeket az alvókat, hogy ne akkor térjenek már
 eszméletre, amikor — késő.

Nem szabad, hogy ezek a szavak begyöke-
 resedjenek a mieink lelkébe, ki kell irtani azt
 onnan. Ma, amikor ellenfeleink minden téren,
 lázas, lelkes, fáradhatatlan munkát végeznek, —
 ellenünk, — amikor mind jobban és jobban előre
 törnek diadalmasan, minket pedig szorítanak
 hátrább és hátrább, most volna időszerűtlen
 szervezkedni, dolgozni, agitálni minden téren,
 most volna nem időszerű, a tettek, a bátor
 küzdelmek terére lépni?!

La—Ly.

KAJÁRI ÖDÖN

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALATA

HELYI ÉS VIDÉKI TELEFON

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46.

497.

Készít villamos világítási és erőátviteli,
 valamint csengő és házi telefon berendezéseket.

A legjobb minőségű **Dr. JUSTH-féle**
Wolframlámpák 2 K 30 f-ért kaphatók.

hogy egy új vidéki egyetem ott létesítsék. (Hosszas éljenzés és taps.)

Tekintetbe véve az összes körülményeket, a kormány arra határozta el magát, hogy *junktim a debreceni egyetemen*, amelyre nézve már nyilatkozatot tett, *Pozsonyban is létesítsék egy egyetemet*. (Eljenzés és taps) ugy, hogy abban a törvényjavaslatban, amelyet legközelebb befogok nyújtani a Háznak, két egyetem felállítását fogom javaslatba hozni az országgyűlésnek és én nem kétlem, hogy az országgyűlés is ép oly örömmel fogja fogadni a gondolatot, amely meleg kívánsággal ezt önök előadták. (Eljenzés.)

En tehát azt hiszem, hogy a kormány kötelességét teljesítette és a kultura érdekében teljesítette ezt a kötelességét, a nemzeti érdek szempontjából, mikor a létesítendő vidéki egyetemek közül a legelső közé Pozsony emelte. Ennyit voltam bátor az uraknak szíves tudomásul vétel végett elmondani. (Eléak éljenzés és taps.)

Héderváry miniszterelnök délután 1 órakor fogadta a küldöttséget, mely előtt örömeinek adott kifejezést, hogy az új egyetemek egyikét Pozsony kapja. Elérzékenyülve visszapillantást tett a miniszterelnök a multra, melyben ő maga is Pozsony városához tartozónak mondhatta magát és amely városnak az új fűtőszettel fejlődése még jobban fog előre haladni.

A delegációk. Végleges megállapodás szerint a delegációk december 27 én fognak összeülni Bécsben négy napra szabott ülésre, hogy megszavazzák a rövidlejáratu költségvetési provizóriumot. Trónbeszéd ezuttal nem lesz, mert a kormányok ezt a négy napos ülésezést nem tekintik rendes ülésnek, tehát csak januárban kezdődő fűlésszak fog ünnepies formában trónbeszéddel megnyitni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 25.

Elnök: Návay Lajos.

Az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után felolvastattott az interpellációs könyv. Ennek megtörténte után

Székely Ferenc igazságügyminiszter be-terjeszti a konzuli bíraskodásról szóló javaslat meghosszabbításának az 1907. LVII. törvény-cikknek módosítását. Ezután rátért a Ház a *vederő* javaslat tárgyalására.

Herczeg Sándor (gazdapárti) beszéde elején megemlékezik Giessevein Sándor legutóbb elmondott beszédéről s azokat teljesen magáévá teszi. A gazdapárt nevében kijelenti, hogy nem zárkózna el teljesen a hadsereg fejlesztésének a lehetőségétől, ha az a magyar nemzeti állam egységét vagy ennek biztosítását szolgálja. Csak hogy tapasztalatból állíthatja, hogy ennek éppen az ellenkezője igaz. Inkább kórházakat és iskolákat állítana fel többet a kormány és ne igyekezne a nép vállaira mind több és több katonai terheket rárakni. Tekintve, hogy a javaslat nem biztosít semmiféle szociális irányu haladást a hadseregben, de meg a választójog kérdésének a megoldását mindenekelőtt a leg-sürgősebbnek tartja, ennél fogva a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés bairól.)

Szterényi beszéde.

Szterényi József mindjárt beszéde elején kijelenti, hogy a javaslattal sem politikai, sem közjogi szempontból nem kíván foglalkozni, hanem kizárólag *ipari és közgazdasági* szempontból óhajtja bírálni a javaslatot. Megemlíti, hogy a közshadsereg ez évi kiadása 518 18 millió korona, ebből Magyarországra esik 188 60 millió korona, a magyar honvédség ezidei költsége 65 60 millió korona, így tehát Magyarország ez évi teljes hadügyi kiadása 254 20 millió koronát tesz ki.

Amint látjuk, oly horribilis összeg, amely az állam teherviselő képességét nagyon is igénybe veszi. A maga részéről azonban határozottan

szükségesnek tartja, hogy a hadsereg fejlesztésével a nagyhatalmi érdekeknek eleget tegyünk.

Rátér ezután az ipar és mezőgazdaság kérdésére s megemlíti, hogy a hadsereg évente 72 60 milliót, vagyis 196 930 000 koronát költ ipari célokra. Nagyon téved Herczeg Sándor, ha azt hiszi, hogy ha a 254 20 millió koronát ipari célokra fordítanák, ezzel Magyarország ipara és mezőgazdasága fellendülne, ez nem áll s kijelenti, hogy hadsereg minden nemzetnek szüksége van s nem tud elképzelni olyan államot, amely több hadsereget tartana magának, mint amennyit érdekeinek megvédése követel.

Rátér ezután arra, mennyi térül vissza az országuak a hadügyi kiadásokból évente. Megjegyzi, hogy Magyarországnak joga van annak a kérdésnek a felállításához, hogy a Magyarországból sorozott legénységnek a fogyasztása kizárólag Magyarországra szorítkozzék. Ezt politikai elfogultatlanság nélkül állíthatjuk mindnyájan. (Helyeslés) Megemlíti, hogy Ausztriában több kincstári katonai épület van, mint Magyarországon. Ennél fogva Magyarországon sokkal több bérletet is fizetnek ily épületekért.

Elnök ezután az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Batthyány Tivadar gróf a bán dolgai miatt interpellál.

Héderváry miniszterelnök kijelenti, hogy a bán a törvény alapján áll. Részletesen válaszol az interpellációra.

Az ülés harmadnegyed 3 órakor ért véget.

A béke felé.

Bécs, nov. 25.

(Saj. tud.) Beavatott helyről nyert információ szerint a *vederőjavaslatok* részletes tárgyalásánál a kormány engedelményeket fog adni és akkor megköti az ellenzékkel a végleges békét. A béketárgyalásokat már Béccsel meg is kezdték.

A csodagyerek.

Irta: Pogány Béla.

A minap egy hószakállu öreg töpörödött bácsival találkoztam. Szép, tiszta öreg bácsi volt. Szegény emberke lehetett, megégett a szivem rajta. Szóba akartam állni vele, mert sok szomorúság tükrözött a száraz, ráncos arcán. Szegényke mosolyogni sem tudott. Csupa bosszúság tükrözött a szemében. Odamentem hozzá és szeliden szóltam:

— Kire nehezelt bácsi.

Egy pohos hentesképu ember durván rám nevetett és mondta:

— Ugyan kérem, nem így kell Jancsikával beszélni. Jancsikát tegezni kell és Jancsikának kell hívni. Mert Jancsika a csodagyermek.

Nem értettem a dolgot, de láttam, hogy kiméietlen, durva emberrei van dolgom. Nem is válaszoltam neki, hanem karonfogtam a szegény öregot, elvezertem és megkértem, mesélje el, miért gunyolódna vele. Az öreg arcán elsimultak a ráncok, szeliden, tisztelettudón kezdett beszélni.

— Bizony jó uram én már hetven éves vagyok és jól esik a becsületos szó. Velem tizenhárom esztendőskor óta senki sem beszélt szeretettel. Az én hajamat azóta senki még nem simogatta. Azóta csak gunyban és szigorú szóban volt részem. Mikor az emberek elmentek melletttem, csak mosolyogni tudtak és

mindenki mindig Jancsikának szólított. Ne túrelmetlenkedjék fiatal barátom, megmondom mindez miért történt így.

— Hat esztendőskoromtól, mint csodagyereket mutogattak. Nagyon értelmes, kedves gyermek voltam, egészen jól muzsikáltam. Tudtam zongorázni, játszottam hegedűn. Sok ügyesség rejtőzött a kezeimben. Ne tessék azonban azt gondolni, hogy egészen komolyan csodagyerek lettem volna. Ma már tudom, hogy én sem voltam jobb, különb a többi kedves, szép és okos gyermekeknél. Akkor azonban nagyra voltam a sok dicsérettel, a sok dédélgetéssel.

— Tizenkét esztendőskoromtól, amikor még mindig kényeztettek az emberek. Valóság-gal a tenyerükön hordtak. Nekem volt az összes környékbeli gyermekek között a legszebb ruhám. Senkihez oly sok szeretettel nem szóltak, mint én hozzám. Ekkor azonban, mintha kicsérélték volna az embereket, akik legjobban becézgettek, azok is egyszerre közbömbösen kezdtek velem bánni, sőt voltak olyanok is, akik ferde szemmel néztek rám. Sokat tételeztem már magamban, amíg végre egyszer rájöttem a valóságra. Két ember beszélgetett a hangversenyterem egyik végében. Én észrevétlenül álltam mellettük és minden szavukat hallottam.

Az egyik azt mondta:

— Nekem már nem tetszik Jancsika, bizony már nem is olyan gyerek az a gyerek. Erős testes fiú és a korához képest bizony nem ár

tana ha — mondjuk — jobban tudna már zongorázni. Az ilyen nagy fiúnál nem elegendő, ha jól mozog a keze a billentyűkön. Ekkora fiú már csak akkor érdekes, ha tökéletes művész. Im, ahogy a Jancsika, már az én fiam is zongorázik.

A másik ember, aki hallgatta, csak bólint-gatott a fejével.

— Ugy van, ugy van. Ennyit az én fiam is tud. De hát akkor miért csodagyerek a Jancsika?

En egy kicsit elszomorodtam, fájt a szívem, hogy a sok siker után, hideg, kellemetlen szavakat hallok. Aztán jöttek bácsik, nénik és összeültek tanácskozni a szüleimmel. Különösen egy jól táplált sivitő hangu nagynéni volt az, aki minden áron hangoztatta, hogy azt a drága kenyeret, azt a sok pénzt, amit én keresek nem szabad kidobni az ablakon. Volt azonban egy kedves, jószívű bácsim, aki pártomat fogta:

— Adjátok, mondta — azt a szegény gyereket valami tisztességes pályára, hiszen örökké nem maradhat csodagyermek. Vagy talán pálinkás kenyeret akartok vele etetni, mint a kis kutyussal, hogy meg ne nőjön?

Az okos és jó bácsi szavai azonban nem használtak. A családi tanács úgy határozott, hogy meg kell maradnom a régi pályámon. Csodagyerekeknek kell lennem. De mit szaporítsam sokat a szót, már az állam is pelyhedzni kezdett, amikor még mindig mint csodagyereket mutogattak rövid nadrágban, kezdetleges zenei

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradi temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT!

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu párlfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

Városatyák választása

Nehezen megy a jelölés.

A jövő vasárnap ismét mozgalmas lesz. Városatyákat választanak, még pedig mind a három városrészben egyet-egyét. Olasziban a Tanay Zsigmondnak, Ujvárosban Stettner Istvánnak és Váralja-Velencén Fuchs Mór főrabbinak a helyét töltik be. Stettner István ugyanis gondnokság alá helyeztetett, míg a másik kettő elhalt.

A jelölések nagyon nehezen indulnak. Tegnapig még csak arról hallottunk, hogy a függetlenségi párt dr. Kazay Kálmánt akarja Váralja-Velencén, aki az általános választáskor csak két szavazattal maradt le.

A munkapárt tegnap délután ülést tartott, amelyen a jelölésekkel foglalkoztak.

Dr. Moskovits József elnökölt s bejelentette, hogy dr. Hoványi Géza elnök betegsége miatt nem vehet részt az ülésen.

Dr. Fopper Akos ajánlotta, hogy kíséreljék meg a paktumot a függetlenségi párttal, hogy két helyet a munkapárt és egy helyet a függetlenségi párt kapjon.

Elnök azonban kijelentette, hogy a paktumot megkísérelték, de az nem jön létre, mert a függetlenségi párt két helyet követel.

Esuttal egyedül Olasziba jelölték Szma-szenka Ernőt.

Váralja-Velencén valószínűleg Hegedűs Nándor, a Nagyvárad-i Napló szerkesztője lesz a munkapárt jelöltje.

Különben Ujváros és Váralja-Velence városrészekre kedden tartandó ülésén jelöl a munkapárt.

A függetlenségi pártban Ujvárosra Zboray Gyulát is emlegetik.

A választásra nézve a polgármester a következő hirdetményt adta ki:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága folyó évi november hó 9-ik napján tartott ülésében 514—18949—911. szám alatt hozott határozatával a Nagyvárad-Olaszi választókerületben Tanay Zsigmond elhunytával megüresedett bizottsági helynek 1913. évi december hó 31-ig terjedő megbízással; az ujvárosi választókerületben 2656—911. sz. kir. bírósági ítélettel jogerősen gondnokság alá helyezett elmebeteg Stettner István bizottsági jogosultságának megszűnése folytán megüresedett tagsági helynek 1913. évi december hó 31-ig terjedő megbízással; a váraljai választókerületben Fuchs Mór elhunytával megüresedett bizottsági tagsági helynek 1916. évi december hó 31-ig terjedő megbízással, választás utján leendő betöltésére a választást *folyó évi dec. 3-ára (vasárnapra)* üzte ki. Az 1886. évi XXI. t. c. rendelkezéséhez képest, a fentebb jelzett városrészek választó közönségét a következőkről értesitem:

A választás, a Nagyvárad olasz választókerületben, az olasz-i községi leányiskolában (Tisza Kálmán-tér) dr. Hoványi Géza választási elnök elnöklése alatt;

Ujvárosi választókerületben, a Tüzoltólaktanyában dr. Mihelli Lajos választási elnök elnöklése alatt;

Váralja Csillagváros választókerületben, a váraljai községi fiúiskolában Ullman Sándor választási elnök elnöklése alatt.

1911. évi december hó 3. napján (vasárnap) délelőtt 9 órakor fog megkezdetni s a szavazás ugyanazon délután 4 órakor befog rekesztetni.

Az 1886. évi XXI. t. c. értelmében választási joggal azok bírnak, akik az országgyűlési képviselőválasztók 1911. évre érvényes névjegyzékébe fel vannak véve. A választás a szavazók nevének és lakhelyének nyilvános feljegyzése mellett személyesen beadott szavazati lapok által történik. Ha a szavazati lap több nevet tartalmaz, mint ahány bizottsági tagsági hely betöltetik, az utól írott nevek számba nem vétetnek.

Végül midőn az 1886. évi XXI. t. c. 84. §-a értelmében a jövő évi legtöbb adót fizető bizottsági tagok véglegesnek tekinthető névjegyzék, u. m. Weiszlovits Emil, Weiszlovits Gyula, dr. Moskovits József, Moskovits Miksa mérnök, Oláh Ferenc, dr. Popper Akos, dr. Várady Ödön, dr. Kenéz Kuländer Ede, Diósi Lajos, Grósz Sándor, dr. Löbl László, Reisinger József, dr. Friedländer Sámuel, dr. Adorján Armin, Bogár Sándor, Romanóczy Kálmán, Breider Armin, Fábry József, gróf Széchenyi Miklós, dr. Blayer Endre, dr. Moskovits Miklós, dr. Munk Béla, Incze Lipót, dr. Weimann Jenő, Hatky Endre, Moskovits Adolf, Deutsch K. Igác, Ullmann Sándor, ifj. Moskovits Mór, Moskovits Miksa, Farkas József, dr. Hoványi Géza, ifj. Ullmann Izidor, dr. Bardos Imre, Guttmann József, Löwinger József, Moskovits Farkas, Juszt Károly, dr. Várnai Ferenc, Rádl Ödön, Weinberger, Lajos, Frankó Endre, dr. Sebő Mihály, Romanóczy Béla, Aulricht Mór, Huzella Gyula, Salamon Benedek, Rothbart A. Ede, Ternyei Anta, Olary Gyula, dr. Percel Adolf, dr. Mihály Lajos, Miskolczy Barnabás, Rosenberg Izso Koss Károly, Rendes Vilmos, Incze Lajos, Feischhacker Gyula, dr. Olasz Béla, Farkas Izidor, Fodor Izso, báró Szentkereszthy Zsigmond. tájékoztatás végett közlésem.

Végül felhívom Nagyvárad város választópolgárait, miszerint törvény által biztosított alkotmányos jogukat szabad meggyőződésük

szerint ismert férfias komoly higgadsággal gyakorolják.

Nagyvárad, 1911. november 18.

Rimler Károly,
polgármester

Rákosi és Gárdonyi ünneplése.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése Rákosi Viktor és Gárdonyi Géza tiszteletére.

Ma délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében tartja a Szigligeti Társaság felolvasó ülést, amelyet Gárdonyi Géza és Rákosi Viktor két híres írónk tiszteletére rendezett, akik most tartják írói működésüknek harminc éves jubileumát. Ez alkalmat, amikor az egész ország lelkes örömmel ünnepli a két híres, igazi magyar íróját, városunk irodalmi társulata a társaság is felhasználja, hogy méltóképen megemlékezzék róluk és üdvözlétér, jókívánatát tolmácsolja Gárdonyi Gézának és Rákosi Viktornak.

A társaság nevében Rádl Ödön elnök és Sas Ede titkár meleg, lelkes hangon levélben üdvözölték a jubiláló írókat.

Gárdonyi Gézához intézett üdvözlő levél szövege a következő:

I.

Mélyen tisztelt Irótársunk!

Az öröm, a büszkeség, amelyet az egész magyar olvasó közönség oly melegen érez, hogy Nagyságod írói munkásságának harmincadik évét betöltötte, őszinte és hatalmas visszhangot keltett a nagyvárad-i Szigligeti Társaság körében is, visszhangját annak az örömmel és büszkeséggel, hogy legújabbkori irodalmunkat egy Gárdonyi Géza gazdagította és gazdagítja egyre nagyértékű műveivel. Amidőn tehát írói pályája e határkövénél Nagyságodnak tiszteletteljes üdvözlőnkét küldjük, tesszük ezt (mély átérzéssel és tudatával az írói érdemeknek, amelyeket Nagyságod irodalmunk, nyelvünk, magyarságunk szent ügyének fejlesztése körül szerzett. Vajda János verse jut eszünkbe, üdvözlőnkét küldvén, aki ezt mondta: Ne siesünk szobrot emelni a költőnek, mert annál jobban megbecsülhetjük őt, ha eltűntek a késő századok s hozzá hasonlókat nem láttunk... Jól tudjuk mi is, hogy Gárdonyi Géza irodalmunk halhatatlanjainak legelső sorába tartozik, a Kisfaludyak, az Arany Jánosok, a Jókaiak közé, tudjuk, hogy méltó babért az utókor fon majd a fejére — de éppen, mivel ennek tudatában vagyunk, eleven virággal, eleven szívünk szeretetével, hódolatával akarjuk felkeresni a költőt, aki ma még köztünk él, köztünk dolgozik S annál nagyobb lelkesedéssel és hálával tesszük ezt, mert Nagyságod éppen azt a műfajt gyarapította, vitte előbbre egyik legremekesebb alkotásával, amely műfajnak, a magyar népszínműnek megteremtője. Szigligeti Ede volt, a mi társaságunknak szellemi patronusa. Gárdonyi Gézában mi az igaz, hamisítatlan eredeti magyar írók ünnepljük, multunk dicső emlékeinek meglevenítőjét a magyar tipust, a magyar alakok ritka élesszemű megfigyelőjét, mesteri ábrázolóját; magyar nyelvünk elsőrangú művészt s mindezek mellett a ragyogó ideálok apostolát; az igaz, nagy poétát. S ezért is, a midőn üdvözlőnkét tol-

tudásommal. Minden este sirva, fájdalmasan léptem a dobogóra. Semmi sem használt. A bácsik és nénik mindig újabb pár évi csodagyermekségre ítélték.

Már közelebb voltam a tizenhét éves évekhez, mint a tizenhétévesekhez, a mikor egyszer a közönség kegyetlenül kifütyült. Most úgy álltam a világban, mint egy elhagyatott számár. Nézetem mindenfelé, de hiába. Semmihez sem tudtam kezdeni, mert semmihez sem értettem a világon. Egész gyermekkoromat csodagyermekségben töltöttem el, és nem tanultam semmit. Hangversenyről kávéházba jártam és pénzt kerestem, ahelyett, hogy az életemet alapoztam volna meg. A többi gyermekek, akik egykorúak voltak velem, valamennyien rendes pályán voltak már és csak én egyedül álltam bután, tehetetlenül.

Ingyenélő lettem. Az irgalmas jó emberek mindig juttattak száraz kenyert meg miegymást, de soha sem mulasztották el, hogy a jótétemény fejében valami rosszat ne mondjanak. Adtak egy darab kenyeret, de hozzátették:

— Itt van Jancsika, egyék.

A Jancsika rajtam maradt. Itt van merő őszá szakállam, de még mindig Jancsikának hívnak. Ezeket mondta nekem az öreg őszá állu »Jancsika« és megkért engem, hogy mondjam meg minél több kedves jó fiucsának, ne ki-vánjanak csodagyerekek lenni, maradjanak természetesek és iparkodók.

Jenny Jenő óras és ékszerész

Nagyvárad, Sz. János-u. 39 sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát zseb- és ingaórákban, valamint legújabb kivitelű ékszertárgyakat, óra és ékszer javításokat a legjutányosabb árban pontosan eszközlők s valamint brillians köveket és

tört aranyat napi árban becserelek és megveszem. Óra javításokért 1 évi kezességet vállalok. A helybeli és vidéki n. közönség szives pártfogását továbbra is kérem. Maradtam

tisztelettel

Jenny Jenő.

mácsoljuk, kívánjuk a magyar irodalomnak, hogy Gárdonyi Géza harminc éves írói múltjához még sok munkásságban s értékben hasonló évtized csatlakozzék.

Fogadjá mélyen tisztelt Irótársunk, kiváló nagyrabecsülésünk kifejezését, melylyel vagyunk

Nagyváradon, 1911. november hó.

Legmélyebb tisztelettel:

Sas Ede,
főtítkár.

Rádl Ödön,
elnök.

II.

Rákosi Viktort a Szigligeti Társaság az alábbi levéllel üdvözölte:

Mélyen tisztelt Irótársunk!

A nagyváradi Szigligeti Társaság buzgó, igaz örvendezéssel küldi üdvözlését, szerencse-kívánatait Onnek abból az alkalomból, hogy nagyértékű és sokoldalú írói munkásságának harmincadik évét betöltötte. Mi is mélyen érezzük, tudjuk, milyen találóan jellemzi Ont a magyar irodalomtörténet kitűnő ítélő mestere Beöthy Zsolt, amidőu irodalmunk ez ünnepén a nemzet jövőjének nevezte. Valóban a nemzet jövője az író, akinek megadatott az az áldott tehetség, hogy reddős lelkeinek sugarait egész nemzetére kiáraszsa; hogy az egész olvasó közönségnek annyi feledhetlen élvezetes órát szerezzen, a jókedv, az ötletesség, a humor oly ritka költői adományaival. A hálás olvasók óriás sokasága meleg szeretetével környezi ezért jubileumán Rákosi Viktort; ám egyszerűsmind álmélkodva kérdezzük: hogy lehet az, hogy aki a szellem fényes játékaiban oly nagymestere: a szív legkomolyabb hurjain is tud játszani? De akkor is jövője nemzetének Rákosi Viktor, amikor a hazaszeretet apostolának szegődik műveiben; amikor a Korhadat fakesztekben maradandó emléket állít a szabadságharc porladó névtelenjeinek: amikor megkoncítja az Einémult harangokat, hogy fájának, véreinek pusztulását sirassák és a mentés munkájára buzdítsa a magyarságot.

A magyar irodalom kincsés házában mindig nagy értéket fognak képviselni a Rákosi Viktor munkái, akinek a tehetségét az éremhez hasonlíthatjuk, amelynek két oldala van: egyik oldalán nevetetőd, a másik oldalán a komoly, meghatód költő képe van véve — az egész érem pedig a legnemesebb fém, a legtisztább csengésű szinara ny.

A Szigligeti Társaság üdvözlését, jókívánatait tölmácsolva, a gondviseléstől e harminc éves érdemes írói múlt még hosszú folytatását kívánva és remélvén, megkülönböztetett tisztelettel vagyunk:

Nagyvárad, 1911. november havában.

Sas Ede,
főtítkár.

Rádl Ödön,
elnök.

A matiné műsora a következő:

1. Rákosi Viktor és Gárdonyi Géza művésze. Írta és felolvassa: dr. *Vucskics Jenő*, a Társaság rendes tagja.
2. Nőm aki hárfázik. Egy szamar története. Humoros elbeszélés. Írta: Rákosi Viktor. Felolvassa: *Hunyadi József*, a Szigligeti-színház művésze.
3. Költemények Gárdonyi Gézától. Előadja: *Etsy Emilia*, a Szigligeti-színház művésze.

A hosszupályi választás. A hosszupályi mandátumért december 6-án vívják meg a döntő küzdelmet. A képviselőségért *Beöthy Lászlóval* hír szerint *Busa Barna* fogja felvenni a harcot, azonban kevés kilátása van a győzelemre, mert *Beöthy Lászlónak* eddigi pártja annyira megerősödött, hogy a pártvezetősége

nem is gondolt eddig arra, hogy ellenjelölt is lesz. A választásokra különben a hatóságok megtettek minden előkészületet. Az alispán a választás napjára megfelelő számú katonaságot és csendőrséget rendelt ki. *Beöthy László*, tekintettel arra, hogy már a nála járt küldöttségnek kijelentette, miszerint programja ezuttal sem változott meg, nem fog újabb programbeszédet tartani.

A városi panamához.

Budaházy korábbi kísérletei.

A városházán elkövetett csalás és sikkasztás folytán keletkezett izgalom már lecsendesedett. A pénztárban rendszeren folyik a ki- és befizetés, de a számvetőségénél csak lassan jönnek a rendes kerékvágásba.

Szűcs Géza főszámvevő tegnap már felment hivatalába, de különben is gyenge fizikumát nagyon megviselték az izgalom s az ezzel járó kimerülés. Még mindig beteg, de kötelességérzete már a munkához állította.

Mind jobban világos lesz, hogy az egész bűnös manipulációt Budaházy gonoszsága idézte elő, mert ő nélküle még *Detrich Tibor* sem tudta volna elkövetni a bűnt, jóllehet, hogy *Detrich* már korábban is sikkasztott más helyen, ahol pénz járt a kezén. A városnál azonban nem juthatott volna pénzhez, ha Budaházy nem tanítja meg és nem paktál vele, hogy megcsalják a várost.

A 22.000 korona kárból valószínűleg csak 10.000 korona térül meg, mert *Papoly Ferenc* főpénztárostól csak 7000 korona hajtható be, mivel ő annyit fizetett ki illetéktelenül, azonkívül valami megtérül a *Detrich*-től lefoglalt fogat és más apróság révén. Budaházy azonban nincs semmi vagyona s még az ingóságai is már előbb le vannak foglalva a rengeteg hitelezők egyrésze által. *Klemens Péter* vagyona szintén tul van terhelve adóssággal.

A kir. ügyészségénél még mindig a kihallgatások folynak.

A bűnügy legsajnálatosabb szereplője *Klemens Péter* ellenőr sorsával leginkább foglalkozik a közönség, mert szinte elképzelhetlenné látszik, hogy az az ember, aki évtizedeke óta pedáns pontossággal, ritka szorgalommal és hűséggel teljesítette hivatali kötelességeit, most 200 korona összegért bűnbe hagyja magát sodortatni. Altalában az a vélemény, hogy a bűncselekményt nem is normális körülmények között követte el s a családi bajok által megszállt állapotba jutott ember helyzetét használta fel az elvetemült Budaházy Kálmán. Annyi azonban mind bizonyosabb, hogy *Klemens Péter* állapota ma olyan, hogy normális ember alig lesz belőle valaha. Hír szerint orvosi felügyelet alatt is áll, mert valószínűleg szanatóriumban kell elhelyezni.

A csalás felfedését megelőző időből most olyan adatok jutnak napfényre, amelyek azt igazolják, hogy Budaházy már régebben törekedett a városi pénztár megkárosítására.

Márkus János volt pénztári ellenőr, mikor

a kezei közül elveszett okmányok ügyében folyt a vizsgálat, azt mondta jegyzőkönyvbe, hogy az okmányokat Budaházy Kálmán lopta el tőle. Akkor ezen kijelentést nem vették figyelembe, pedig nagyon valószínű, hogy legalább is egyrésze az okmányoknak így tűnt el, de Budaházy nem tudta felhasználni azokat, mivel nem tudott büntársat keríteni.

Egy másik eset még élénkebb világot vet arra, hogy Budaházy már régebben szándékozott megcsalni a várost.

A tavasszal ideiglenesen *Kállay kir. pénzügyi számvizsgáló* volt alkalmazva a városi pénztárnál, mint számfejtő, mivel valami csekély ok miatt fel volt függesztve a hivatalától.

Kállay egy izben nem talált két okmányt. Budaházytól kérte azokat, aki azonban azzal ütötte el a dolgot:

— Eppen most dolgozom azokon az aktákon; majd odaadom.

Eltelt nyolc nap s mivel *Kállay* nem zárta le a számadást az okmányok nélkül, újból kérte azokat Budaházytól, aki idegesen válaszolt:

— Ne z klásson már azokkal az okmányokkal. Még nem vagyok készen velük. Különben hagyja el azt a munkát.

Azonnal más munkát adott *Kállay*nak, aki azonban a könyv illető két rovatánál beírta: »okmányokat nem kaptam«.

Budaházy tehát már akkor manipulált az okmányokkal.

A dolog most jutott nyilvánosságra, mikor a csalás kipattant.

Rimler Károly polgármester különben gyökeres reformokat akar életbeléptetni a városi pénztári kezelésnél, amire nézve már is vannak tervei.

Annak az abszurd állapotnak a megszüntetésére pedig, hogy a főpénztárban nagyobb összegek legyenek, továbbá, hogy a pénztárnoknak ne kelljen a pénztárt bezárni s 11 pénztárat végigjárni, valószínűleg belép a város az Osztrák-Magyar Bank kötelékébe.

Meghívó. A Nagyvárad Felső Kereskedelmi iskolát végzett tanulóit a *Szövetség megalakítása* végett a folyó hó 27 én délután 6 órakor az iskola munkatermében tartandó értekezletre tisztelettel meghívom.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha tinom szövetből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van mellékutcában ez a különben teljesen modernül berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. *Dus* rakta-ramba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellényekmelék berendezkedésem olyan, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem. Műhelyemet és mintáimat bárki vételekényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkaerők.** Védre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny beküldése elég, erről ujjat készítek. **Hitelképes egyéneknek és tisztviselőknek részletre is.**

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

"THE ROOSEWELT SCHOE"

férfi box fűzős, gombos, rendes vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

cégnél.

13 K 50

13 K 50

A tűzoltók automobil-kocsija.

A beadott felebbezések folytán tegnap részletesen foglalkoztunk a nagyváradai tűzoltók részére beszerezendő automobilonak kérdésével, s rámutattunk, hogy a közgyűlés félre lett vezetve, mert a Köhler-féle gyár által ajánlott automobil-szerkocsi nem magyar gyártmány, hanem Brémából hozná azt Köhler, mint a brémai cég budapesti képviselője. Egyben azon nézetünket fejeztük ki, hogy dr. *Moskovits* Józsefnek, a gyáripárosok országos szövetsége elnökeinek saját reputációja követeli, hogy nyilvánosságra jöjjön, kinek a téves információja alapján indítványozta, hogy Köhler ajánlatát, amely magyar gyártmányra szól, fogadja el a közgyűlés.

Az alábbi nyilatkozatban dr. *Moskovits* József a város hivatalos közlönyére hivatkozik, tehát a hivatalos közlöny lett félrevezetve.

Dr. *Moskovits* József beküldött nyilatkozatát a következőkben adjuk:

A *Tiszántúl* tegnapi száma a tűzoltókocsik bevásárlása ügyében egyenes felszólítást intéz hozzám, miszerint »tárjam fel azt, hogy ki vezetett engem félre téves információval és ennek »feltárását« egyéni reputációm érdekében szükségesnek is jelzi. En nemcsak kötelességem, de szívesen is teszek eleget ezen felszólításnak és e helyen is kijelentem azt, amit e hó 9-én tartott Nagyvárad városi közgyűlésen is megtettem, hogy engem Nagyvárad város Hivatalos Közlönye informált e dologban, mivel az egész ügyet onnan ismertem is meg. Az említett Közlöny, miután a tanács javaslatát ez ügyben közli, pontosan felsorolja az ajánlatokat és a 4. pontban »Köhler István gépgyár (Budapest)« alatt ösmerteti, az ennek folytán általam is ajánlott szerkocsit. Ezért a Vereingte Feuerwehrgesellschaft Fabrik G. m. b. H. müncheni cégnek az ajánlatával szemben a következőket említi fel: »Ezen ajánlat elfogadása ellen kérem szempontból emelhetők kifogás, elsősorban, hogy nem a legolcsóbb, mert az ajánlatok közül legolcsóbb Köhler István-féle cég 23900 koronás ajánlatát 6600 koronával haladja meg és másodsorban, hogy külföldi.«

A Hivatalos közlönynek ezen kijelentéseim indítottak azon álláspontom kifejtésére, hogy a müncheni cég ajánlatával szemben Köhler István gépgyár (Budapest) ajánlatát hoztam a közgyűlésnek javaslatba.

Budapesti krónika.*

Budapest, 1911. nov. 25.

A járda!
Ez Budapestnek átka.
Ezért zokogunk könyeket
Mi szegény pesti emberek.
Ezért megyünk mindenhova,
De ki az utcára soha
Mivel a járdán járni lehetetlen.
Óh, hihetetlen
Csodabogár a pesti járda!
Furják
Faragják
Turják
Berakják
És újra rontják
És újra bontják
Es addig rontják
Es addig bontják
Mig mindenkit elér a Nemezis,
S kitöri a nyakát
Az utolsó ép pesti ember is!

—liga.

* Ez a mostani éppen úgy lehet nagyváradai krónika is, itt is szakasztott úgy vagyunk a járdával. Szerk.

UJDONSÁGOK.

* **Széchenyi püspök itthon.** Gróf *Széchenyi* Miklós v. b. t. t. megyéspüspök, aki a Katolikus nagygyűlés lefolyása után rokonai látogatására Vas megyébe utazott, tegnap este hazaérkezett székhelyére.

* **Vetítő estély a katolikus körben.** A katolikus kör legközelebbi vetítőestélye kedden, e hó 28-án délután fél 6 órakor lesz a kör Sziágyi Dezső-utcai helyiségében. Ez alkalommal a görög és római művészet kerül bemutatásra. Az előadást dr. *Némethy* Gyula kiváló művészettörténészünk fogja tartani.

* **Fetser püspök internátusa Nagy-károlyban.** *Fetser* Antal felszentelt püspök, — mint annak idején megemlékeztünk róla, — a múlt évben tartotta ezüstmiséjét és e szép jubileum emlékére szülővárosában, Nagy-károlyban szülei házáat megváltotta testvéreitől és egy fiuinternátus céljaira adományozta. Azóta új szép épületet emeltek a nagy telken, úgy, hogy ma a kegyesrendiek vezetése alatt álló internátus teljesen készen áll. *Fetser* Antal Nagy-károlyba utazott, ahol ma délelőtt fogja az új internátust ünnepélyesen megnyitni és megáldani.

* **Ünnep a zárdákban.** Holnap, hétfőn az irgalmas nővéreknek ünnepe lesz. Holnap van az ugynevezett *éremünnepe*, amely alkalomból a *Szent Vince* apácák zárdáiban ünnepélyes szent miséket, litániákat és prédikációkat tartanak. A szentség egész nap ki lesz téve kápolnáikban.

* **A státuserendezés.** A belügyminisztériumban a tisztviselők státuserendezésének kérdése most már teljesen be van fejezve. A javaslat rövid időn belül a képviselőház elé kerül.

rül, ahol igen gyors tempóban fogják letárgyalni. A belügyminisztériumban már a fizetés-tervezés és előléptetések munkálatain dolgoznak. A belügyminiszter az egész ország törvényhatóságainak rendeletet adott ki, melyben megkapja, hogy a tisztviselők szolgálati idejét és fizetési osztályokat tüntessék ki. A kimutatás már el is készült Biharvármegyénél és tegnap felküldték a belügyminiszterhez. A kimutatás szerint Biharvármegyének összesen 192 tisztviselője van, akik közül igen sokan fognak előlépni magasabb fizetési osztályba a status szerint.

* **A porszívógép kezelése.** A középületek tisztántartása és pormentesítése végett a városi közgyűlés elhatározta a Vacuum cleaner porszívógép beszerzését s utasította a város főmérnökét, hogy a gép kezelésére tegyen javaslatot. A főmérnök előterjeszti, hogy a porszívógépet a városi jéggyárban helyezték el s annak kezelésével a szabadnapos gépészt bízzák meg. Ha sűrűn kell a gépet alkalmazni, külön gépészt kell felvenni, míg a gép főfelügyeletével a jéggyári főgépészt bízzák meg. Bejelenti továbbá, hogy a rendelésnek, a megbízás folytán eleget tett. Megjegyzi azonban, hogy miután a gép beszerzésébe bele nem folyt, most értesült, hogy a Vacuum cleaner drágább, mint a Radikál cleaner, mert a Vacuum cleaner 7575 korona, míg a Radikál cleaner r-t. ajánlata, amelyet a főmérnök 1910 évben nyújtott be, 6500 korona.

* **A berettyóújfalui pályaudvar kibővítése.** Berettyóújfalui község képviselőtestülete tegnap kérelemmel járult a vármegyéhez, hogy a pályaudvar kibővítése iránt tegye meg a szükséges lépéseket. A pályaudvar már évek óta oly szűknek bizonyul, hogy az a mai igényeknek egyáltalán nem felel meg.

* **Távozó tisztviselő.** A béli járási állatorvos *Steiner* József tegnap este búcsúzott el a járás tisztviselői karától. A tisztviselő távozása alkalmából *Ertsey* Géza járási főszolgabíró vacsorát adott, melyen a járási tisztikar jelent meg.

* **Románia oimere a keresztben.** A tinódi görögkeleti pap, aki *Morarescuból* Molnár György lett, két évvel ezelőtt államsegélyt kapott. Eközben történt, hogy a tinódi görögkeleti iskola helyett községi iskola felállítására lett utasítva a község, mert a felekezeti iskola igen sok kifogás alá esett. A községi iskola ügye azonban nem tudott dűlőre jutni. Végre is vizsgálat indult meg és ekkor kiderült, hogy az iskola létesítésének ügyét *Molnár* György akadályozza. Erre az államsegélyt beszüntették. Az államsegély beszüntetése után Molnárból egyszerre megint *Morarescu* lett. Az iskolás gyermekeket, akik magyarul köszöntek, leszidta, amiért magyarul köszöntek. A községben most renoválták a templomot s a templom elé egy keresztet is állítottak fel. Molnár a keresztre *Románia cimerét* tette fel. Az államsegély beszüntetése után Molnár a párbérlés címén az előjáráságtól kérte a kintféléseket végrehajtását. Az előjárás megkezdte a végrehajtást, azonban nem fejezhette be, mert jöttek a hívek sorba kifogásokkal. Az egyik bebizonyította, hogy ő sohse volt a görögkeleti egyház fia, mert ő görögkatolikus. Volt olyan, akitől 12 évi párbérlést követelt Molnár,

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorba
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.**Igmándi keserűvíz**Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt teljesen
rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

ez bebizonyította, hogy a követelés már perelve volt, de a bíróság, mint alaptalant elutasította. Molnár olyanoktól is követelt párbért, akiknek háza már 3 éve üresen áll. A görögkeleti lelkes az ottani községi tanítóval is hadilábon áll, mert ez magyarul tanítja a gyermekeket és pedig eredményesen, mint legutóbb is láttuk, amikor az egyik tanítványt a magyar nyelvben tett előmenetelért 50 korona jutalomban részesítette a tanfelügyelő.

* **Felolvasás a revisor ügyről.** A kereskedelmi és iparkamara által előkészített f. évi december hó 8-án a magyar revisor szövetség által Nagyváradon rendezendő felolvasás iránt nagy érdeklődés tapasztalható különösen a pénzügyi tisztviselők és a kereskedelem terén működő intelligens közönség körében. A felolvasásnak különös érdekességét kölcsönöz az, hogy dr. Hantos Elemér orsz. képviselő a Magyar Revisor Szövetség alelnöke általában a revisor ügyről, míg Lengyel Samu tanár a revisori szövetség céljáról, törekvéseiről és a létesítendő revisorképző intézmény szervezéséről olvasnak fel gazdag tanulmányt. A felolvasás délután 4 órakor lesz. Felhívjuk rá az érdeklődők figyelmét.

* **A máv. tolvajai.** Az élesdi vasuti vonal mentén nap mint nap után lopták a vasuti talpíkat. A tolvajok oly ügyesen végezték munkájukat, hogy a vasuti őrk a legnagyobb vigyázat mellett sem tudtak rájönni. Végre a csendőrség is nyomozni kezdett és tegnap éjjel a járőrnek sikerült is a tolvajokat három esküllői asszony személyében elfogni. A tolvajok már egész tére való fát összeloptak. A három asszony ellen megindították az eljárást.

* **A vasgyaloghid vámszedése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ápril havi közgyűlésén az Ezredévi- emléktéren épített új gyalog vashidat szabaddá tette s ez által régi óhajt akart megvalósítani. Egyben azonban kimondta, hogy a kölcsönből épített új vashid amortizációja, valamint a fenntartási költségek fedezésére a törvényhatóság a törvényhatósági közuti alapot jelölte ki. Ezen közgyűlési határozat ellen Balogh Döme törvényhatósági bizottsági tag felelkezett, részint azon okból, mert a városnak szüksége van az eddigi hidvámberlet összegére, továbbá igazságtalannak találta, hogy amíg ezen gyaloghidat felmentik a vám alól, a másik gyaloghidon, az u. n. nemzetközi hidon továbbra is vámot szedjenek. A kereskedelemügyi miniszter tegnap küldötte vissza az iratokat, azzal, hogy a közgyűlés határozatát, Balogh Döme felelkezése alapján, feloldotta, mert a közuti alapot nem engedi az amortizáció és a fenntartás költségeivel megterhelni. A közuti alap ugyanis nincs oly helyzetben, hogy ezeket a költségeket megbírná. Arra pedig, hogy az esetleges hiány fedezésére államsegélyt nyújtson, a város nem számíthat. Mivel így a hidak költségei biztosítva nincsenek, a miniszter felhívja a várost, hogy a vámszedés eltörlése esetén olyképp gondoskodjék, miszerint a törvényhatósági közuti alap teljesen figyelmen kívül hagyassék. A városnak tehát más fedezetről kell gondoskodni.

* **Kövessélyes csendőr.** Rév község nyugalmát a vörheny járványon kívül most egy csendőr érthetetlen viselkedése zavarta meg. Mint értesülünk *Vitán* László csendőr-kapitány a napokban az utcán kivont karddal támadt Bott Péter vasuti munkásra és Dus László kovácslegényre és azokat alaposan megverte. Tegnap e cselekedetét tetőzte a csendőr

azzal, hogy kivont karddal berontott Csermő Győző erdőőr házába s ijedten kiabálta:

— Üldöznek! Üldöznek!

A feldúlt arcú csendőr magára zárta az ajtót és csak nagynehezen tudtak megszabadulni tőle a megrémült házbeliék. A réviéket panaszolták *Barányi* Imre csendőrmesternél, aki a panaszok alapján intézkedett a veszedelmes csendőr áthelyezése iránt. A csendőr viselkedéséből arra lehet következtetni, hogy nem normalis észjárású.

* **Lichtenstein herceg a Félix fürdőben.** A Félix-fürdő csodálatos gyógyító hatása olyan fontos jelenség a terápiában, hogy a fürdő radioaktív vizének páratlan tulajdonságai egész Európa tudományos köreit foglalkoztatják. A Félix-fürdő híre régen túllépte az ország határait s a külföldön ma már mindegy orvos ajánlja betegeinek, ami élénken tapasztalható volt az elmúlt fényes szezonban, amikor idegen országokból érkezett vendégek is nagy számban kerestek gyógyulást a csodátevő hőforrás vizében. A Félix-fürdő bérlője éppen előkelő orvosi körök felszólítására évek előtt bevezette a téli kúrát, amely kitűnő eredménnyel járt s a betegek szárait vonzotta a gyönyörű fürdőtelepre, melyet generózus bérlője Komzsik Alajos nagy áldozatokkal úgy alakított át, hogy a vendégek tél idején is minden képzelhető modern kényelmet leljenek. Az újabb téli kúra most fog megnyílni s a bérlőt máris az ország minden részéről és külföldről is sokan keresték fel érdeklődő levelekkel. A legérdekesebb ezek közül Lichtenstein Lajos herceg kamarásának levele, mely arról kér felvilágosítást, hogy a hercegi pár részére december havában megfelelő lakosztály berendezhető-e a Félix-fürdőben, Komzsik Alajos azonnal válaszolt és így a fürdő téli kúrájának hercegi vendégei is lesznek, akikhez az osztrák főváros több arisztokratája is csatlakozik. Valószínű, hogy Pálmay Ilka is a Félix-fürdőben fog telelni pár hetet a tél folyamán. A bérlő több fontos higiénikus újításon kívül olyan reformokat léptetett életbe, melyek a téli kúra idején a vendégek kényelmét a legmesszebbmenő módon szolgálják.

Prof. Amann, a müncheni királyi nőgyógyászati klinika vezetője, vizsgálatainak eredményét következőkben összegezi: »A természetes **Ferencz József**-keserűviz már aránylag kis mennyiség bevétele után is biztos, gyors és fájdalomtalan székelést eredményez. A »Ferencz József«-viz hosszabb időn át is épp oly biztos sikerrel használható, anélkül, hogy bármilyen kellemetlenséget okozna.« gyógyszertárakból és fűszerkereskedésekből beszerezhető. A Sztéküldési-Igazgatóság Budapesten.

* **Nagy vörheny járvány Réven.** A cséfi járvány lassan kezd szűnni és most a járványnak hasonló arányú fellépéséről ad hírt élesdi tudósítónk. *Réven* ugyanis a vörheny annyira elterjedt, hogy a házak tizedrészében betegek vannak. A tegnapi nap folyamán három gyermek halt meg vörhenyben és megbetegedtek újabb hatan. Ha a járvány tovább is így tart, a hatóság járványorvos kirendelését fogja kérni.

x **Intelligens urinő, házvezetőnői állást keres, magános urhoz vagy papi házhoz helyben vagy vidéken.** Cím: Nagyvárad, Pál-utca 24. szám.

x **Karácsonyi!!!** cukorka nagyvásár Aszódinál **Kossuth-utca.** Szalonnák, figurák, csillárok, diszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírű karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy legyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bájuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. **Telefon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.**

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** **Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556.** Készítik a legzölésesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

x **Október havában** megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatványszámot. **Benkő Artur.** **Telefon 870.**

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra házról szolgálók.

Telefon 11-41. Telefon 11-41

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzlet

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

Rimanóczy műbutorgyár.

:- Állandó bútorkiállítás. :-

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

:- TELEFON: 796. :-

Költségvetés díjtalan.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes
kézi munkáktól, Bóvli
árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó
áron szerezhethet be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a cégre

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy

Óváry Lajos kályhás üzletét

átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályhákkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb kályhák

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Ováry Testvérek kályhás iparosok

(Ováry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

**ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT folyósítat.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Ezred apja, este: Artatlan Zsuzsi.

Hétfő: Eszemadta.

Kedd: Hamlet.

Szerda: A papa (bemutató).

Csütörtök: A papa.

Péntek: A papa.

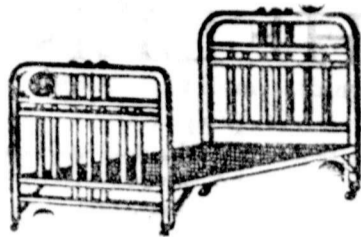
Sombat: Annuska (Hegedüs Corráé fellépésével).

Vasárnap délután: Theodor és társa, este: Kis gróf (operett újdonság).

A mai előadások. Ma a jókedy háza lesz egész napon a színház, kacagás fogja betölteni minden zugát. Délután egy pompás, vidám énekes bohóság kerül színpadra, az Ezred

apja, este pedig a nagyszerű s állanpó vonzó erejű Artatlan Zsuzsi megy a premiér elsőrendű szereposztásában.

Vas és rezubutor

gyári raktári

Szekerényágy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

Z E N E.**A keddi Casals hangverseny.**

Pablo Casals ez évben másodszor látogat el Magyarországra. A múlt évben kétszer játszott Pesten s ma már mindenki tudja az egész országban, hogy a szelidarcú spanyol egyike azoknak, kikre a legnagyobbak is irigykedve és bámulattal tekintenek fel. Azik már hallották, beszéltek, hogy az első hangjaival rabbá teszi hallgatóit és feltétlenül ura marad az érzelmeknek. Lenyűgözi, elbűvöli a hallgatóit. Budapesten tegnap tartotta koncertjét és elfogyott minden jegy s a pótszékekkel tulsufolt teremben nem maradt egy talpalatnyi üres hely. Casals, a fiatal spanyol már meghódította az egész kulturvilágot és interpretátori pályája a folytonos emelkedés, haladás és fejlődés jellegét viseli magán,

Bírák megegyeznek abban, hogy a ritka nagy zenemagyarázó géniuszok közül való. Egyszerűség, világosság, természetesség jellemzik a játékát. Technikai készségben alig veheti vele valaki a versenyt. De Casals nem utazik bravurhatásokra. A zeneszerző szolgálatában áll. Minden erejével arra törekszik, hogy az előadott munkát a maga teljes igazságában megismertesse hallgatóságával. Ez az önzetlen elmélyedés és őseredeti muzikalitás az, ami Pablo Casalt minden más csellóművész fölé emeli.

A világhírű művész keddi hangversenye iránt páratlanul nagy az érdeklődés s jegyek már csak korlátozott számban kaphatók Vidor Manó könyvkereskedésében.

Igazságszolgáltatás.**Uri szélhámos a bíróság előtt.**

Zsurkucz Vazul neve nem ismeretlen az olvasókörönség előtt. Kisebb-nagyobb szélhámos tettei ismertté tették a nevét. Ez a jobb sorsra érdemes, de teljesen elzöllött uri fiatalember, akinek az édesapja köztisztviselőben álló gör. kel. pap Bikács községben, legutóbb egy paraszt emberrel, Turkucz Jánossal ez év októberében agyafurt módon losztotta ki Gergely Pétert, amint ezt annak idején részletesen meg is írtunk.

Zsurkucz ugyanis Turkucsal szövetkeve, Mezöbikács község korcsmájában alaposan leitatatta Gergelyt és azután minden pénzét, összesen közel 100 koronát elvette tőle.

Tegnap velt ez ügyben a főtárgyalás a nagyvárad kir. törvényszék büntető bírósága előtt Ember Géza előklete alatt. Mindkét vádlott beismerte tettét s így rövid tárgyalás után meghozta a bíróság az ítéletet. Turkucz Jánost 6 havi börtönre, Zsurkuczát pedig két évi fegyházra ítélték. Zsurkuczának súlyosbító körülményül vették büntetését előéletét és hogy ő volt az egész ügynek az értelmi szerzője.

Mikor az elnök kérdezte tőle, hogy megnyugszik-e, az ítéletben, vagy fellebez, elkésredetten felelt:

— Megnyugszom.

Mindkét vádlott védője semmiségi panaszt jelentett be.

MULATSÁG.

Theaszur. Az Izraelita Nőegylet szokásos őszi theaszurját folyó hó 26 án vasárnap azaz ma tartja. A theaszur délután 5 órakor kezdődik a Kereskedelmi Csarnok összes termében.

NYILTTÉR.**NEUMANN TESTVÉREK**

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.

Üvegcsiszoló és tükör áruháza.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezések
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

P É N Z

Olcsó

töketörlesztéses kölcsönöket

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kieserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való adás-vétel vagy bérletét a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.

Földbirtok parcellázását

saját költségén elvállalja és financirozza.

Faludi Ignác utóda

BARNA ARTHUR

bankbizományi és ingatlan forgalmi irodája

NAGYVÁRAD, MÉSZÁROS-UTCZA 2-ik SZÁM.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitünő hirt** nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

A tisztviselők drágasági pótléka.
Budapest, nov. 25.

(Saj. tud.) A kormány hír szerint csakis a IX. fizetési osztálytól lefelé fog drágasági pótlékat adni a tisztviselőknek és szolgáknak. Ezek közül is csak azok kapnak pótlékat, akiknek két gyermekük van. A hír érthető megütközéssel találkozott.

Az olasz-török háború.

Konstantinápoly, nov. 25.

Késő éjjel jelentik a hadügyminiszteriumból, hogy 40 olasz hadihajó jelent meg a Dardanellák előtt.

Elmarad a blokád.

Páris, nov. 25.

A Petit Parisien állítólagos hiteles forrásból arról értesül, hogy Olaszország egyelőre elhalasztotta a Dardanellák blokádját, mert Ausztria-Magyarország és Oroszország tiltakozott ellene.

Öngyilkos gimnázista.

Ujvidék, november 25.

(Saját tudósítónktól.) Albrecht Aurél második gimnázista ma 11 órakor a gimnáziumban fobelötte magát. Sérülése nem életveszélyes. Albrecht igen rakoncátlan természetű gyermek volt.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

A gabonaárzszen tegnap változatlan volt az irányzat. Készáruforgalom tizenötezer mársá-

Határidők táblája:

Áprilisi buza (1912)	— —	11-80
Októberi buza	— —	11-69
Áprilisi rozs	— —	10-31
Októberi zab	— —	9-64
Áprilisi zab	— —	9-78
Májusi tengeri (1912)	— —	8-47
Októberi rozs	— —	9-69

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irta: **Schmidt Amália.** — Fordította: **N. M.**
(Folytatás) 24

Helén teljesítette a haldoklónak kívánságát, úgy, mint az utolsó kívánságokat teljesíteni szoktuk; ama fájdalmas készséggel, mely mindent megtesz, mit a szeretett haldokló óhajt, s az ajándék és annak elfogadása iránt való ama teljes közönyösséggel, melyet a halál gondolata támaszt.

Már több, mint három éve volt Helén Rechteren grófnénak társalkodónője; majdnem két éve, hogy Bruchland báróné meghalt és néha úgy tetszett Helénnek, mintha soha sem ismerte volna az örömet és reményt, mintha az a vidám, boldog neuklosteri élet nem lett volna egyéb minden valóságot nélkülöző álomképnél.

De volt oly idő is, midőn Helén úgy futott ez álomképhez, mint az élet forrásához, hogy erőt merítsen azon élet elviselésére, mely oly színtelen és örömtelen vala, milyen csak a reménytelenség lehet.

Rechteren grófné oly bajban szenvedett, mely épen úgy megkeresi a télen gazdagokat, mint a sokat gondolkodó férfiakat és a szorgalmas üzlet-embereket. A lépkör tartotta őt körmei közt, s e szomorú betegség, mely a legszelidebb szívet is képes elkészeríteni, a született önzőt pedig tökéletes zsarnokká alakítja; — az ő, különben is szeretet-szegény kedélyét szintén teljesen megrontotta.

Gyakran volt eset, hogy semmitéle igyekezet nem volt képes szeszélyeit kielégíteni, semmitéle emberi hatalom követeléseinek megfelelni. Ilyenkor azt hitte Helén, hogy sorsa már nem is lehetne sanyarúbb és némi megnyugvást talált e gondolatban; de tapasztalni kellett, hogy csalódik.

Mig a grófnét csak nagyrészt képzelt betegségei tartották vissza a társaságok látogatásától, addig aránylag nyugodt volt kedélyállapota; most azonban a mulatság felizgatta, az utána következő lankadság pedig lehangozta őt; az egyik társaság nem tetszett neki, a másik későn, a harmadik korán volt az ő szokásaihoz képest, s általában a panasz és szeszély nagy mértékben növekedett.

Most belátta Helén, mily csodás az a hinni, hogy valamely baj elérte tetőpontját; de fájdalom! nem birt más eszközzel sanyarú sorsának enyhítésére, mint hogy annál nagyobb türelmmel igyekezett magát fölvertetni.

Kellemetlen c-atakos idő volt, mely az utakat járhatóvá, s a saját négy fal kényelmét u-yan csak óhajtottá tette annak, ki a házi örömei iránt érzékkel birt. A város utcáinak mélység s sara fölött vékony jégkéreg kezdett képződni, mely minden lépés alatt betört, s az utat mindinkább rögzítette.

A lassú köd-eső, mely napokig beburkolá az egész fővárost, nehéz, jéghideg cseppekké sűrűdött, melyek nagy hópehelyekkel vegyítve, az éles szél folytán majdnem vízszintesen hulltak a földre. A gázlámpák, mint sárgatűh, beteges szemezőlyök, világítás nélkül tekintettek a sötétbe.

A legkitartóbb járdataposók eltűntek, a legállhatatosabb ácsorgók láthatatlanokká lőnek, egyetlen állomáson sem volt bérkocs; mert aki csak megtakaríthatott egy pár garast, jobbnak látta ma a sár és nedvesség elől kitérni.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Casino. (Nagyszalon.) Adventben és nagybőjten tartandó táncmulatságról semmiféle előzetes értesítést, vagy utólagos ref rádát nem közlünk.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárműket és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Hirdetés.

A margitai róm. katolikus templom tulajdonát képező 1 hold 1515 négyszögöl területű pusztai szőlőhely 1911. december 3-án délután 4 órakor az iskola helyiségben tartandó, főhatóságilag engedélyezett, nyilvános árverésen eladatik készpénz fizetés mellett.

Kikiáltási ár 2000 korona, melyen alól az ingatlan nem eladó.

Árverélni szándékozók tartoznak 200 korona bántépénzt előzőleg a plébániai hivatalban, vagy az árverés alkalmával letenni.

Margita, 1911. november 25-én.

Brösztel Lajos,
esperes-plébános.

A világhírű

Málnási borvíz

a legjobb és legolcsóbb, a legelőkelőbb orvosok által ajánlott természetes savanyú ásványvíz. A málnási borvíz üdít, étvágyat gerjeszt és elősegíti az emésztést. Kiváló hatású hűlés és közhőnynek valamint elkerülése a járványos betegségeknek. Ezen világhírű gyógyhatású ásványvíz kapható minden üzletben.

Főraktár: **Altmann és Társai**
bor és pálinka kereskedése Nagyvárad, Torna-u.

Telefon 1067.

Literje 24 fillér, 10 üveg megrendelésnél házhoz szállítjuk. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

NIGRIN

(Ferneléndt)

Legjobb cipőkrém

• Mindenütt kapható!

A léoni vadászati kiállításán arany éremmel kitüntetve

Még csak néhány napig

Huzás már 1911. évi december 14-én.

Ezen XXIX-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték
főnyereménye **200.000 korona készpénzben.**

Az összes nyeremények összege 475.000 korona készpénzben.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Várpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatálnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltóüzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Legelőszöb forrás!

Dívtatos

kézimunkák

kézimunka anyagbeszerzéséhez

KEPES ETELKA

himző előnyomda üzlete

Rosuth Lajos-utcán,

hol monogrammok, színes és fehérhimzés, fehérneműek, Zugblousok készítése a legszebben eszközöltetnek.

Feldstrick Kálmán

könvötészete és dobozgyártása

Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdíszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. itélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvédbadapródiskola és a megyei összes főszolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

231

Saját érdeke,

hogy lehetőleg összpontosítsa szükségleteinek beszerzését egy cégnél, mert ezáltal védi érdekeit legjobban.

- ELŐNYEI:
1. Nem kell ismeretlen cégekhez fordulnia.
 2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségei.
 3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosít magának.
 4. Állandó összeköttetése mindig vigyázni fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV., Károly-körut 10. sz.

Kaphatók kényelmes havi lefizetésre, állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei.
 2. Képek.
 3. Böröndök és bőrönd-árak.
 4. Férfi fehérneműek.
 5. Látesővek.
 6. Fényképkészülékek, felszerelések.
 7. Vadászfegyverek, pisztolyok, flóbertek.
 8. Chinaezüstárak.
 9. Csillár- és petroleum-lámpák.
 10. Rézbutorok.
 11. Szőnyegek.
 12. Mindennemű hangszer.
- Tuloldali 12 osztályunk összes cikkei elsőrangú minőségűek és minden osztály cikkeiről külön kimerítő árjegyzékkel rendelkezünk és a kívánt árjegyzéket ingyen és bérmentve küldjük.
- Elvünk: Vevő körünk megtartása, pontos kiszolgálás méltányos árak révén.
- Minden felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság, Nagyváradon.

Hirdetmény.

A «Gazdasági és Iparbank» nagyváradai részvénytársaság 1911. november 9-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy 2.100.000 korona részvénytőkéjét 1300 darab 700 korona névértékű új részvény kibocsátása által 3.010.000 koronára felemeli a következő módokat mellett:

1. A kibocsátandó 1300 drb. új részvényből a régi részvényeseknek 500 darab bocsátatik rendelkezésre akként, hogy minden hat darab régi részvény alapján egy darab új részvény vehető át. Hányad-részvények nem adatnak ki, ha azonban oly részvénybirtokos, kinek hatnál kevesebb részvénye van, átvételi jogát gyakorolni kívánja, úgy minden régi részvény után, egy, az átvételi jog gyakorlását tanúsító igazolvány adatik neki.

Ezen új kibocsátású részvények az 1912-ik év üzleteredményében a régi részvényekkel teljesen egyenlő mértékben részesednek.

2. A kibocsátási ár 800 korona, melyből 700

korona a részvénytőkét, 100 korona pedig a tartalékalapot illeti. Ezenfelül fizetendő a II. fokozatu bélyegilleték.

3. Az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 200 korona és a bélyegilleték fizetendő. A további befizetések egyszerre, vagy részletekben, de legkésőbb folyó év végéig teljesítendő.

A teljesített befizetések után a befizetés napjától folyó év végéig 5 százalék kamatot térítünk meg.

Felhívjuk ennélfogva mindazon részvényeseket, kik az újonnan kibocsátandó részvényekre az elővételi jogot gyakorolni kívánják, hogy részvényeiket 1911. december 10-éig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett mutassák be és az átveendő új részvényekre eső befizetéseket teljesítsék, mert ezen határidő letelte után az elővételi jog többé nem gyakorolható és az át nem vett részvények elhelyezése iránt az igazgatóság fog intézkedni.

Nagyvárad, 1911. november 9-én.

A Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság
Igazgatósága.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájvíz	35 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogorém	50 »
5 » Thymol	20 »
1 » Stomatin	20 »
1 » téglgy Odontin togpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	25 »
1 üveg Picavan	36 »
1 üveg Bay Rum	36 »
1 » Jera violette brillantin	50 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfimító	38 kr.
1 téglgy Margit krém	40 »
1 » Diana krém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	98 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
3 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	88 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfimító	20 »
1 üveg téglgy tejorém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkéfe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkéfe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 drb cipőkrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumisó	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	85 »

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellátása, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

„Mesés“

cipők láthatók a
Moskovits anatómiai cipőgyár
Bémer-téri
fióküzletének kirakataiban.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Formára és tartósságra
felülmulhatatlanok
a MOSKOVITS

anatómiai cipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyvárad, fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyár-épület.

II. Bémer-tér, Bazar-épület.

III. Zoldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa

cipő és csizmagyár részvénytársaság.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek
vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter gyógyszerértára az „Arany oroszlánhoz“**, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

17835—1911

Hirdetmény.

Nagyvárad város II-ik kerülete (Ujváros, Külváros városrésze) vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott — 1911. évi orsz. betegápolási pótladó kivetési lajstrom az 1883. évi XLIV. t. c. 18. § értelmében f. évi nov. 26. tól decz. 3. napjain át nyolc napi közszemlére a városi adóhivatal 15-ik sz. szobájába azon figyelmeztetéssel tétetik ki, miszerint az érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromban terhükre előírt országos betegápolási pótladót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, az 1883. évi XLIV. t. c. 16. §-hoz képest, kik ezen adóemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a később benyújtott felelkezés érdemi tárgyalás alá nem fogván vétetni — a városi adóhivatalhoz írásban benyújthatják.

Nagyvárad, 1911. november 24.

A városi adóhivatal.

**Szőlő-
oltványokat**

szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak **Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep** ismert

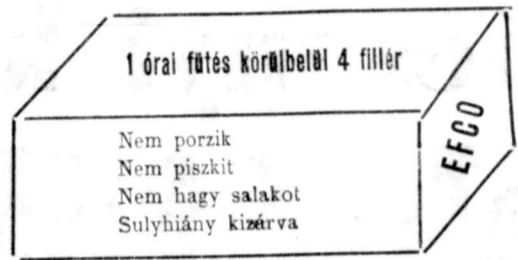
tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**
MEDGYES, 30. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

ELADÓ egy 15 változatu
Zimmerman-féle
egészen új
HARMONIUM.
Cím a kiadóhivatalban

E F C O
Porosz-szalon készítettéglá
a legkiválóbb
fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva
5 korona.
Kizárólagos képviselő
Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája
Szacsavay-utca 81. sz. Telefon 323.
Vidéki megrendelést pontosan eszközöl

Dajkovits E.
fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Aszódi Mihály
Sas-palota Kossuth-utcai cukorka
és csemege nagyáruházának
jelentése
Karácsonyra
olcsó gyári árakkal,
mint tudnivaló dolog, Aszódi-cég országgra ismert és egyik a legnagyobb, úgy árban, mint választékban mélyen tisztelt vevő közönség figyelmébe ajánlható cikkek: Szalon cukrok kilója 2 koronától. Mesés csillár-dolgok 6 fillértől. Csokoládé alakok 6 fillértől. Megehető finom karamellek 2 fillértől. Díszdobozok, Bonbonok 50 fillértől. Remek játékok finom Bonbonok töltve 20 fillértől kezdve beszerezhetők

Egyedüli lerakat. Gyermekek kedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

Gyermekek ajándékba kapnak egy karácsony szép krampuszt, **meglepő érdekes.**

Karácsonyfák eredeti behozatala, igen olcsó árak mellett.

Datolya, malaga, theakenyér, krach mandula, füge, olaszogyoró, prunella, dió, kókuszdió, halkousserek, szardiniák, theák, eredeti angol rum stb.

igazán meglepő olcsó árak mellett szállít Vidéki csomagolás ingyen

Aszódi Mihály
trieszti kávé, thea közvetlen behozatali, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő Kossuth utca Sas palota

„Cukorka Király“ Kert-utca.
Bethlehenben nincs szebb karácsony, mint Aszódinál Kossuth-u.
Telefon: Fő üzlet 635. Fiók-üzlet 1016.

A VILÁG LEGJOBB TEÁI!

UNITED KINGDOM
TEA COMPANY LONDON

Az angol király szállítói.
Különlegesség:
„Kingdom Blend“
Az angol király five o'clock teája.

A valesi herceg szállítói.
Az „U. K.“ teák
módfelett kiadósak és zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

A karácsonyi kiállítás gyermekjátékokban

(a gyermekjáték külön termében)

ugyszintén díszmű, műipar és ajándéktárgyakban

izléseesen össze van állítva

minden vásárlási kényszer
nélkül megtekinthető.

WALDMANN ERNŐ,

Rákóczi-ut 7.

